

**TARTUNTATAUTILAIN 58 D §:N MUKAINEN PÄÄTÖS JYVÄSKYLÄN,
MUURAMEN, LAUKAAN JA ÄÄNEKOSKEN KUNTIEN ALUEILLE**

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Valtioneuvosto antoi 12.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion leviämisen ehkäisemiseksi.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU JA PERUSTELUT**Määräys**

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto velvoittaa tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin nojalla 58 d §:n 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita järjestämään 3 momentissa tarkoitettujen yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun

LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIKASTO
PL 200, Wolffintie 35, 65101 Vaasa

puh. 0295 018 450
kirjaamo.lansi@avi.fi
www.avi.fi

Jyväskylän toimipaikka
Hannikaisenkatu 47

Tampereen toimipaikka
Yliopistonkatu 38

tarkoitettujen tilojen käytön Jyväskylän, Muuramen, Laukaan ja Äänekosken kuntien alueilla siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti toisiinsa.

Tartuntatautilain 58 d §:n 5 momentin mukaiset toimijat, 3 momentissa tarkoitettut yleisölle avoimet tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettut tilat sekä 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti on määritelty tämän päätöksen perusteluissa.

Tämä päätös ei koske oppilaitosten toimintaa, varhaiskasvatusta, ammattiurheilemista eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa.

Määräys on voimassa ajalla 13.8.-9.9.2021.

Perustelut

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilakiin on tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla (447/2021) muun muassa väliaikaisesti lisätty 58 c – 58 h § ja 59 a – 59 e §. Edellä mainitut väliaikaiset pykälät ovat voimassa 31.12.2021 asti.

Tartuntatautilain 58 c §:n 1 momentin mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen sisätilojen sekä alueellisesti ja toiminnallisesti rajattujen ulkotilojen, joita käytetään asiakkaille tai osallistujille suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tietyssä ajankohtana, hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitettujen toimijain on covid-19- epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava, että:

1) asiakkailta ja osallistujilta on mahdollisuus käsien puhdistamiseen;

2) asiakkaille ja osallistujille annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet; ja

3) tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään.

Kyseisen pykälän 2 momentin mukaan tässä pykälässä tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan 3 momentissa säädetyn toimijan tulee lisäksi järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat riittävän etäälle toisistaan.

Pykälän 3 momentissa säädetään niistä toimijoista, joita edellä 58 c §:ssä säädetyt velvollisuudet koskevat. Pykälän 4-5 momenttien mukaan 1 momentissa säädetyt velvollisuudet eivät kuitenkaan koske yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa eivätkä ne saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Kyseisen pykälän 7 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä, asiakkaille ja osallistujille annettavien toimintaohjeiden antamisesta sekä tilojen ja pintojen puhdistamisesta.

Tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin mukaan, jos on ilmeistä, että 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä on välttämätöntä, aluehallintovirasto voi antaa alueellaan kaikkia 5 momentissa mainittuja toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö on järjestettävä siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti toisiinsa. Aluehallintoviraston tekemän päätöksen edellytyksenä on lisäksi, että toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Päätöksestä on käytävä ilmi, että toimija voi toteuttaa velvoitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla. Päätöksessä on lisäksi selostettava, mitä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla sekä lähikontaktilla tarkoitetaan. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet

täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Kyseisen pykälän 2 momentin mukaan 1 momentin mukainen päätös saadaan tehdä, jos sairaanhoitopiirin alueella 14 viimeisimmän päivän, jolta tieto on saatavilla, aikana todennettujen tartuntojen ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on vähintään 25 ja kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella.

Kyseisen pykälän 3 momentissa säädetään, että yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun edellä 1 momentissa tarkoitettuja tiloja ovat 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun, 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tietyinä ajankohtana sekä 3) tilat, joita käytetään tartuntatautilain 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan niiden asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Kyseisen pykälän 4 momentin mukaan lähikontaktilla tarkoitetaan ihmisten 1) oleskelua kasvojen tai samassa sisätilassa alle kahden metrin etäisyydellä toisistaan yli 15 minuutin ajan tai 2) fyysistä kontaktia toisiinsa.

Kyseisen pykälän 5 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

- 1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa ja Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettut ravitsemistoiminnan harjoittajat;
- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;
- 3) kunnat ja kuntayhtymät;
- 4) uskonnolliset yhdyskunnat;
- 5) julkisoikeudelliset laitokset.

Tartuntatautilain 58 d §:n 6-7 momenttien mukaan 1 momentissa tarkoitettua päätöstä ei sovelleta kuitenkaan oppilaitosten toimintaan, varhaiskasvatukseen, ammattiurheilemiseen eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan eikä se saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Kyseisen pykälän 8 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetun päätöksen saa tehdä enintään kuukauden ajaksi kerrallaan. Päätös on välittömästi kumottava, jos pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

Tartuntatautilain 58 g §:n 4 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita niiden harjoittaessa 1 kohdassa tarkoitettua liikunta- tai urheilutoimintaa taikka 2–6 kohdassa tarkoitettua huvi- tai virkistystoimintaa seuraavissa tiloissa:

- 1) joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat;
- 2) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä olevat pukuhuonetilat;
- 3) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;
- 4) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
- 5) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;
- 6) kauppakeskusten yleiset oleskelutilat pois lukien vähittäiskaupan liiketilat ja palvelujen tarjoamiseen käytettävät tilat sekä kulku niihin.

Tartuntatautilain 58 h §:n 1 momentin mukaan, jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on tehnyt 58 d §:n 1 momentissa tarkoitetun päätöksen, asiakkaille tai osallistujille tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan ja niitä toiminnassaan käyttävän toimijan on laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa päätöksessä asetetut velvollisuudet ja rajoitukset.

Kyseisen pykälän 3 momentin mukaan suunnitelma on pyynnöstä esitettävä kunnalle tai aluehallintovirastolle. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä tilassa asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien nähtävillä.

Kyseisen pykälän 4 momentissa säädetään, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetun suunnitelman sisällöstä ja laatimisesta.

Tartuntatautilain 59 a §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan 58 §:ssä, 58 c §:n 1 ja 2 momentissa, 58 d §:ssä sekä 58 h §:n 1 momentissa säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista. Tartuntatautilain 59 b §:ssä säädetään valvonnan toteuttamiseksi tehtävistä tarkastuksista ja 59 c §:ssä toimivallasta antaa määräyksiä ja asettaa pakkokeinoja.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Lain esityöt

Hallituksen esityksen (245/2020) 58 d §:ää koskevien säännöskohtaisten perustelujen mukaan aluehallintoviraston ja kunnan harkintapohja määräytyy THL:n tuottaman tiedon ja ohjeistuksen mukaisesti ottaen huomioon myös sairaanhoitopiirin tuottama tarkempi aluekuva ja alueen muut toimenpiteet. Päätökset on perusteltava alueen tarpeilla, ja niissä on kuvattava kokonaisarviointi toimenpiteiden epidemiologisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Esityksen mukaan koronavirustartuntojen leviämisen estämisen lisäksi sääntelyn tavoitteena olisi toteuttaa elinkeinonharjoittajan näkökulmasta hallinto-oikeudellista lievimmän haitan periaatetta siten, että elinkeinonharjoittajille enemmän velvoitteita asettavat keinot olisi porrastettu ja toimintaan eniten puuttuvat toimet olisivat aina viimesijaisia.

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on esityksen johdosta antamassaan mietinnössä (StVM 1/2021 vp) korostanut, että ehdotetut toimenpiteet toteutetaan tautitilanteen mukaan asteittain laajentaen rajoituksia, jos esimerkiksi ehdotetun 58 c §:n mukaiset lakisääteiset perusrajoitukset osoittautuvat riittämättömiksi.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 73/2021 vp) todetaan 58 d §:n säännöskohtaisissa perusteluissa, että ehdotettavalla muutoksella muutettaisiin säännöksen 4 momenttia siten, että alle kahden metrin etäisyys toiseen ihmiseen koskisi lähikontaktin määritelmän osalta ainoastaan sisätiloja.

Hallituksen esityksen mukaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan turvavälin tarkoituksena on pienentää tartuttavasta henkilöstä alttiin henkilön välittömään läheisyyteen, ja viime kädessä hengitysteihin, päätyvää virusmäärää. Metrin turvaväli pienentää tartuntariskiä, ja kahden metrin turvaväli pienentää riskiä edelleen. Ahtaissa sisätiloissa nämäkään etäisyydet eivät kuitenkaan poista tartuntariskiä. Merkittävää turvavälin kohdalla on Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan myös se, ovatko henkilöt kasvokkain, rinnakkain vai esimerkiksi peräkkäin.

Koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut henkilö yskii tai aivastaa. Nämä pisarat putoavat maahan valtaosin metrin sisällä. Tähän perustuu alkuperäinen turvaväli. Koronavirus voi tarttua myös ilmavälitteisesti eli pienten aerosolien muodossa. Tämä tarkoittaa, että yskiessä ja puhuessa syntyy suurempien pisaroiden lisäksi myös hyvin pieniä hiukkasia, aerosoleja, jotka voivat jäädä leijumaan ilmaan pidemmäksi aikaa. Tällöin tartunnan voi saada myös kauempaa kuin 2 metrin etäisyydeltä. Ilmavälitteisiä tartuntoja, eli tartuntoja aerosolien välityksellä, on havaittu lähinnä sisätiloissa, joissa on heikko ilmanvaihto. Joissain tapauksissa sairastunut henkilö oli lisäksi hengittänyt voimakkaasti, esimerkiksi laulanut, huutanut tai puhunut kovaäänisesti. Tarkoilla laboratoriomenetelmillä viruksen perimää (RNA) on voitu löytää 7-8 metrinkin päästä. Näissä tapauksissa kuitenkin lähes poikkeuksetta puuttuu näyttö siitä, pystyykö virus myös aiheuttamaan tartunnan vai onko viruksen pienet RNA-määrät vain löydettävissä herkillä menetelmillä. Ulkotiloissa tartuntariski laskee merkittävästi verrattuna sisätiloihin, joissa ilmanvaihto on puutteellista ja oleskellaan tiiviisti.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä (StVM 14/2021 vp) koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta todetaan, että aluehallintovirastojen rajoituspäätökset ovat koskeneet usein koko aluehallintoviraston toimialuetta. Sosiaali- ja terveysvaliokunta painottaa, että eri toimialojen oikeudenmukainen kohtelu tarkoittaa, että valtioneuvoston lisäksi myös kunkin aluehallintoviraston sekä Liikenne- ja viestintäviraston tulee ennen

rajoituksia koskevia päätöksiä tehdä alueellisesti riittävän hienosyinen punninta rajoitusten välttämättömyydestä ja oikeasuhtaisuudesta. Erityisesti pinta-alaltaan suurissa maakunnissa maakuntakohtainen tai edes sairaanhoitopiirikohtainen rajoitus ei välttämättä ole perusteltu tilanteessa, jossa tartuntoja ilmenee muista väestökeskittymistä pitkien etäisyyksien päässä.

Valtakunnallinen ohjaus ja epidemiatilanne

Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään (VNK/2020/106) 3.9.2020 puoltanut sosiaali- ja terveysministeriön tekemää toimintasuunnitelmaa hybridistrategian mukaisten suositusten ja rajoitusten toteuttamiseen Covid-19-epidemian ensimmäisen vaiheen jälkeen (sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:26). Suunnitelmassa epidemian hallinnan lähtökohtana ovat paikallisten ja alueellisten viranomaisten tartuntatautilain mukaisesti tekemät toimet ja päätökset. Toimintasuunnitelmassa kuvataan kolme epidemian vaihetta (perustaso, kiihtymisvaihe ja leviämisvaihe), joiden avulla suositusten ja rajoitusten tarvetta ja kohdentamista arvioidaan ja joita käytetään päätöksenteon tukena alueellisesti ja valtakunnallisesti. Valtioneuvosto on periaatepäätöksillään 23.10.2020, 22.12.2020, 26.1.2021 ja 27.5.2021 puoltanut hybridistrategian toimintasuunnitelman toimeenpanoon liittyvien ohjeiden ja suositusten täydentämistä. Toimintasuunnitelman täydennyksessä 26.1.2021 kuvataan epidemiavaiheiden lisäksi kolme toimenpidetasoa epidemian nopean kiihtymisen ja koko maata uhkaavan leviämisvaiheen estämiseksi. Valtioneuvosto on 6.5.2021 tehnyt periaatepäätöksen hybridistrategian toimintasuunnitelman täydennyksessä tarkoitettujen toimenpidetason käytöstä luopumisesta (STM/2021/83), jonka mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriö teki 10.5.2021 päätöksen luopua valtakunnallisista toimenpidetasoista koronaepidemian torjunnassa.

Toimintasuunnitelman päivitykseen 27.5.2021 liittyen sosiaali- ja terveysministeriö on kirjeellään 27.5.2021 (VN/14345/2021) ohjannut toimivaltaisia viranomaisia hybridistrategian mukaisiin epidemiavaiheisiin perustuvien suositusten ja rajoitusten käyttöön kesäkuun 2021 aikana. Kirjeen suositukset muodostavat kullekin epidemiavaiheelle hahmotetut toimenpidekokonaisuudet, joilla alueen viranomaiset voivat hillitä epidemiaa. Kirjeessä suositellaan 58 d §:n mukaisten rajoituspäätösten tekemistä leviämis- ja kiihtymisvaiheen alueilla sille laissa asetettujen edellytysten täyttyessä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 24.6.2021 antanut ohjauskirjeen Hybridistrategian toimintasuunnitelman päivityksen mukaiset toimenpidesuosituksiset (VN/14345/2021-STM-4). Kirjeessä annetaan ohjaus päivitetyn hybridistrategian toimintasuunnitelman mukaisista toimenpidesuosituksista 31.8.2021 saakka. Sosiaali- ja terveysministeriö on tarkastellut leviämävaiheen sisätilojen yleisötilaisuuksia koskevaa rajoittamissuosituksista ja päivittänyt tältä osin hybridistrategian toimintasuunnitelmaa. Muut suosituksiset ovat pysyneet ennallaan.

Ohjauskirjeessä todetaan, että jokaisella on oikeus elämään ja julkisen vallan on edistettävä väestön terveyttä (perustuslaki 7.1 § ja 19.3 §). Jokaisella on myös oikeus välttämättömään huolenpitoon sekä riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin (perustuslaki 19.1 §). Myös Suomea sitovat kansainväliset ihmisoikeusvelvoitteet, erityisesti ihmisten oikeus elämään (Euroopan ihmisoikeussopimuksen 2 artikla), perustavat julkiselle vallalle toiminta- ja suojaamisvelvoitteen. Kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa on myös turvattu oikeus terveyteen (esimerkiksi sosiaalisista, sivistyksellisistä ja taloudellisista oikeuksista tehdyn yleissopimuksen 12 artikla ja uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan 11 artikla). Julkisen vallan on turvattava muun muassa näiden perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen (perustuslaki 22 §). Julkisen vallan on siten turvattava hengen ja terveyden suojaaminen kaikin käytettävissä olevin tehokkain ja oikeasuhtaisin keinoin ja perustettava päätöksenteko parhaaseen saatavilla olevaan tietoon.

Ohjauskirjeessä todetaan, että näin ollen kaikkien toimenpiteiden arvioinnissa on otettava yhdenmukaisesti huomioon edellä todettu julkisen vallan velvollisuus estää epidemian leviämistä ja turvata terveydenhuollon toimintakapasiteetti. Tämän vuoksi päätösharkinnassa on ennakoitava toimenpidekokonaisuuden merkitystä ja vaikutuksia tilanteen kehittyessä. Epidemian leviämisen ja sen estämisen sekä siinä tehtävien toimenpiteiden vaikuttavuuden sekä kokonaisuhyötyjen ja kustannusten seurannan perusteella viranomaisilla on velvollisuus ryhtyä perusoikeuksien turvaamiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin.

Kirjeessä todetaan lisäksi, että on olennaista seurata ja arvioida jatkuvasti epidemian kehittymistä ja rajoitusten muutosten vaikutuksia, jotta rajoitusten ja suositusten purkamista voidaan tehdä hallitusti ja oikea-aikaisesti. Jotta rajoituksia ja suosituksia voidaan hallitusti purkaa, eikä tilanne uudelleen heikkene, tämä edellyttää kaikilta vastuuta voimassa olevin rajoitusten ja suositusten jatkuvasta noudattamisesta. Alueellisten ja paikallisten viranomaisten vastuulla on seurata tilannetta ja tehdä toimivaltansa puitteissa epidemiatilanteen mukaiset päätökset ennakoivasti ja riittävän laaja-alaisina sekä samoin purkaa rajoitukset

toimivaltansa ja sovellettavan lainsäädännön mukaisesti silloin, kun niiden soveltamisen kriteerit eivät enää täyty. Ministeriö korostaa tilanteen tarkkaa ja monipuolista seuranta-alueilla ja ennakkollista reagoimista.

THL:n hybridistrategian seurannan valtakunnallisen tilannearvioraportin 4.8.2021 mukaan uusien koronatapausten määrä on ollut kasvussa viimeiset kuusi viikkoa ja vastaa tällä hetkellä maaliskuun 2021 tapausmääriä. Viikolla 30 (26.7.–1.8.) uusia tapauksia todettiin yhteensä 4 574 eli yli 50 % enemmän kuin sitä edeltävällä viikolla 29. Kasvaneet tartuntamäärät ovat valtakunnallisesti heijastuneet erikoissairaanhoidon tarpeeseen, jossa on nähty käänne huolestuttavaan suuntaan. Viikolla 30 kotimaassa saaduista tartunnoista vain hieman yli puolessa (52 %) tapauksista tartunnanlähde saatiin selvitettyä. Useat alueet raportoivat tartunnanjäljityksen ruuhkautumisesta ja viiveistä eristysten ja karanteenien asettamisessa. Kuormitusta aiheuttavat voimakkaasti kasvaneet tartuntamäärät, henkilöstöpula sekä se, etteivät jäljittäjät saa tartunnan saaneilta ja altistuneilta kaikkia tarvittavia tietoja muista mahdollisesti altistuneista. Lisäksi festivaaleilla ja baareissa tapahtuvien altistumisten seurauksena syntyvien tartuntaketjujen selvittäminen on hankalaa, koska paikalla olijoita ei pystytä nimeämään. Alueellisesti epidemian kiihtyminen nähdään nyt koko maassa, verrattuna aiempaan, jolloin tapausmäärien kasvu painottui eteläisempään Suomeen. Tartunnat leviävät yhä nuorten aikuisten tapaamisissa, baari-illoissa ja yksityistilaisuuksissa, ja näistä edelleen perheiden sisäisinä jatkotartuntoina. Tartuntoja on tapahtunut enenevässä määrin myös ulkotiloissa pidetyissä tapahtumissa ja yleisötilaisuuksissa. Koko maassa noin 66 % väestöstä on saanut ainakin yhden rokoteannoksen, ja toisen annoksen 36 %. THL raportoi päivittäin tietoa rokotusten etenemisestä verkkosivuillaan. Tähän mennessä annetut rokotukset suojaavat jo erittäin hyvin ikääntyneitä sekä niitä vakavalle taudille alttiita, joiden sairastumisen riski on korkea. Tästä merkinä voidaan pitää kuolemantapausten lähes kokonaan loppuminen sekä ilmaantuvuuden matala taso vanhimmissa ikäryhmissä kesän aikana. Täysi rokotesarja, eli kaksi rokoteannosta, suojaa erittäin hyvin koronavirustautia ja sen vakavia muotoja sekä virusmuunnoksia vastaan. Väestön korkea rokotuskattavuus vähentää tehokkaasti sairaalahoidon ylikuormittumisen riskiä.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alue on hybridistrategian mukaisessa epidemian kiihtymisvaiheessa. Keski-Suomen tartuntatautien torjunnan johtoryhmä totesi kokouksessaan 9.8.2021, että Jyväskylän kaupunki on siirtynyt epidemian leviämisvaiheeseen. Syynä statuksen muutokseen nähtiin ennen kaikkea kaupungin korkea tartuntojen ilmaantuvuusluku (158,2 / 100 000 / 14 vrk), jonka aiheuttama paine tartunnan jäljitykselle hankaloittaa huomattavasti koko perusterveydenhuollon toimintaa.

Sairaanhoitopiirin alueella 9.8.2021 saadun tiedon mukaan Covid-19-ilmaantuvuus on 121 /100 000 / 14 vrk, ja noin 5 % testinäytteistä on ollut positiivisia. Altistustieto on saatu noin 65 %:ssa tapauksista. Isossa osassa todetuista tartunnoista on jäljitettäessä todettu yhteys erilaisiin juhliin, suuriin yleisötapahtumiin, ravintoloihin ja baareihin. Noin kolmasosa tartunnoista on saatu perhepiirissä. Nuoremmat ikäryhmät ovat yliedustettuina tartunnan saaneissa, ja noin 50 %:ssa tapauksista tartunnan saaneella ei ole ollut lainkaan Covid-19-rokotesuojaa. Myös yhden rokoteannoksen saaneita on ollut huomattavassa määrin tartunnan saaneiden joukossa. Sairaalahoidon tarvetta Covid-19-infektion vuoksi ei käytännössä ole ollut. THL:n tietojen mukaan kahden viikon jaksolla 26.7.-8.8.2021 uusia tartuntoja on löydetty Jyväskylässä 218, Äänekoskella 40, Laukaassa 10 ja Muuramessa 8. Muissa sairaanhoitopiirin kunnissa on esiintynyt yksittäisiä tartuntoja.

Valtioneuvoston asetukseen perustuvat kiihtymisvaiheen rajoitukset ravitsemisliikkeille ovat voimassa Keski-Suomen alueella. **Jyväskylän** kaupungilla on voimassa laaja maskisuositus 12 vuotta täyttäneille sekä yleinen etätyösuositus. **Äänekoskella** on voimassa kiihtymisvaiheen maskisuositus, ja yleisötapahtumien järjestämisen edellytyksenä on muun ohella koronaturvallisuussuunnitelma ja se, että osallistujille mahdollistetaan lähikontaktien välttäminen. Myös harrastustoimintaan on annettu turvallisuussuosituksia, joskaan harrastusryhmien kokoa ei ole suositeltu rajoittamaan. **Laukaan** kunnan työpaikoilla on voimassa maskinkäyttösuositus toistaiseksi sekä etätyökäytäntö silloin kun tehtävät niin sallivat. **Muuramen** kunta suosittelee noudattamaan terveysturvallisuus-, turvaväli- ja hygieniaohjeita yksityistilaisuuksissa sekä valtakunnallisia maskisuosituksia.

Keski-Suomen sairaanhoitopiiri arvioi 6.8.2021 antamassaan lausunnossa, että tartuntatautilain 58 c §:n mukaiset toimet olisivat riittäviä epidemian leviämisen rajoittamiseksi tarkoituksenmukaisesti, mikäli niitä todellisuudessa noudatettaisiin. Sairaanhoitopiirin mukaan COVID-19 -tapauksen tartunnan jäljityksen yhteydessä on kuitenkin

käynyt ilmi, että kyseisen lainkohdan määräyksiä ei aina noudateta festivaalityyppisissä tilaisuuksissa tai ravintoloissa, joissa nautitaan alkoholia päihtymistarkoituksessa. Tärkeimpänä tartuntoja estävänä toimenpiteenä lähikuukausina Keski-Suomen sairaanhoitopiiri pitää COVID-19 -rokotusten sujuvaa etenemistä. 9.8. rokotuskattavuus sairaanhoitopiirin alueella on ollut 67,4% ensimmäisen annoksen osalta ja 36,6% toisen annoksen osalta. Rokotuskattavuus on valtakunnallista keskitasoa. Odotettavissa on, että väestön rokotussuojan kehittyminen etenee suotuisasti vielä elokuun aikana, ja että tämä johtaa alkusyksyllä tartuntaluvun kehittymiseen suotuisasti ja hillitsee terveydenhuollon kuormitusta erityisesti sairaalahoidon tarpeen osalta. Alueellisen tartuntatautien johtoryhmän kokouksessa 5.8.2021 on todettu, että etenkin voimakkaasti kasvaneen tartuntojen määrän ja jäljitystyön aiheuttaman perusterveydenhuollon kuormituksen vähentämiseksi alueella on syytä harkita aluehallintoviraston määrittämiä tartuntatautilain mukaisia rajoitustoimenpiteitä eli käytännössä 58 §:n mukaista kokoontumisrajoitusta ja 58 d §:n mukaista turvavälimääräystä. Sairaanhoitopiiri ei kuitenkaan lausunnossaan suoraan ota kantaa kyseisten määräysten välttämättömyyteen. Jyväskylän osalta sairaanhoitopiirin saaman tiedon mukaan tartunnat pystytään jäljittämään noin 60%:ssa tapauksista ja Äänekoskella noin 80%:ssa tapauksista. Viive jäljityksessä on toistaiseksi 1-2 vuorokauden luokkaa. Jäljitystapauksia ja viivettä pidetään hyvänä, ja tämä vähentää epidemian hallitsemattoman leviämisen riskiä. Tartunnanjäljitys on kuitenkin kuormittanut ja viive saattaa kasvaa, mikäli ilmaantuvuusluku jatkaa nousuaan. Uusia tartuntoja on todettu erityisesti Jyväskylän ja Äänekosken alueilla ja jonkin verran Seututerveyskeskuksen väestöalueella. Muu Keski-Suomi on näyttäytynyt rauhallisena. Siten mahdollisia rajoitustoimia ei sairaanhoitopiirin arvion mukaan ole välttämätöntä ulottaa kaikkien Keski-Suomen kuntien alueelle.

Johtopäätös

Aluehallintoviraston rajoituspäätösten tarkoituksena on tartuntatautilain 1 §:ssä säädetyin tavoin ennaltaehkäistä tartuntatautilanteen pahenemista.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että väestön lisääntyneen rokotuskattavuuden ja erityisesti lääketieteellisten riskiryhmien jo varsin hyvän suojauksen vuoksi suuriin ihmisjoukkoihin kohdistuvat rajoitustoimet eivät enää ole välttämättömiä samassa mittakaavassa kuin aiemmin nykyisen kaltaisilla ilmaantuvuusluvuilla.

Kuitenkin kyseessä on yleisvaarallinen tartuntatauti, jonka vapaata leviämistä väestössä tulee käytössä olevin keinoin pyrkiä rajoittamaan. Joukkoaltistumisten ja Covid-19-tartuntojen leviämisen riski on erityisen suuri kaikissa tilanteissa, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu ja voi päätyä lähikontakteihin keskenään. Saadun selvityksen perusteella Jyväskylän ja Äänekosken alueilla tartuntojen määrä on viime viikkojen aikana huomattavasti lisääntynyt, ja aluehallintoviraston tekemän kokonaisarvion mukaan muut jo toteutetut toimenpiteet eivät tällä hetkellä ole näillä alueilla riittäviä Covid-19-taudin leviämisen estämiseksi. Jyväskylän ympäryskunnista Muuramen ja Laukaan tartuntamäärät viimeisten kahden viikon aikana ovat olleet muista sairaanhoitopiirin kunnista korkeimmat. Koska molemmat kunnat kuuluvat kiinteästi Jyväskylän työssäkäynti- ja asiointialueeseen ja Laukaa osin myös Äänekosken työssäkäynti- ja asiointialueeseen, on Jyväskylän ja Äänekosken tilanteiden vuoksi asetetut rajoitukset välttämätöntä ulottaa myös Muuramen ja Laukaan alueille.

Aluehallintoviraston päätös Jyväskylän, Muuramen, Laukaan ja Äänekosken kuntien alueille perustuu tämänhetkiseen alueellisen tilanteen kokonaisarvioon, jossa on arvioitu COVID-19-taudin alueellisia vaikutuksia kansanterveyteen ja otetaan huomioon Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemuksen lisäksi myös alueellisten viranomaisten näkemykset sekä sosiaali- ja terveysministeriön antama ohjaus rajoitustoimien tarpeellisuudesta. Toimenpiteitä harkittaessa on otettu huomioon, että tällä päätöksellä on vaikutusta yhteiskuntaan, talouteen, elinkeinoelämään sekä perusoikeuksien toteutumiseen. Elinkeinonharjoittaja voi päätöksen mukaisia velvoitteita toteuttaessaan esimerkiksi joutua rajoittamaan asiakasmääriä, mikä voi johtaa tulonmenetyksiin ja heikentää toiminnan kannattavuutta ja vaikuttaa näin myös työllisyyteen. Tällä päätöksellä kuitenkin rajoitetaan toimintaa ainoastaan siltä osin kuin se asiantuntija-arvioiden sekä saadun ohjauksen perusteella on välttämätöntä.

Aluehallintovirasto velvoittaa kaikkia tartuntatautilain 58 d §:n 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita järjestämään saman pykälän 3 momentissa tarkoitettujen yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö Jyväskylän, Muuramen, Laukaan ja Äänekosken kuntien alueilla siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti toisiinsa.

Toimija voi toteuttaa velvoitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla.

Tässä päätöksessä tarkoitettuja yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettuja tiloja ovat

- 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun;
- 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettyä ajankohtana;
- 3) tilat, joita käytetään tartuntatautilain 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan niiden asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Tässä päätöksessä lähikontaktilla tarkoitetaan ihmisten 1) oleskelua samassa sisätilassa alle kahden metrin etäisyydellä toisistaan yli 15 minuutin ajan tai 2) fyysistä kontaktia toisiinsa.

Määräys velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

- 1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tai Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettut ravitsemistoiminnan harjoittajat;
- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;
- 3) kunnat ja kuntayhtymät;
- 4) uskonnolliset yhdyskunnat;
- 5) julkisoikeudelliset laitokset.

Päätöstä ei sovelleta oppilaitosten toimintaan, varhaiskasvatukseen, ammattiuurheilemiseen eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan. Päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Tässä päätöksessä tarkoitettun toimijan tulee ottaa huomioon myös tartuntatautilain 58 h §:n mukainen velvollisuus laatia kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa päätöksessä asetetut velvollisuudet ja rajoitukset. Jos toimintaa ei ole mahdollista järjestää tämän päätöksen

edellyttämällä tavalla, asiakas- ja osallistujatiloja ei ole mahdollista käyttää.

Aluehallintovirasto voi tehdä tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin mukaisen päätöksen enintään yhden kuukauden ajaksi. Jos epidemiologinen tilanne muuttuu, aluehallintovirasto arvioi tätä tilojen käyttöä koskevaa rajoituspäätöstä uudestaan.

Edellä todetun perusteella on ilmeistä, etteivät 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet ole riittäviä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi. Tämä määräys on välttämätön tartuntataudin leviämisen estämiseksi Jyväskylän, Muuramen, Laukaan ja Äänekosken kuntien alueilla.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki 1 §, 8 §, 58 d §, 58 h §, 59 a-c § ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista 1 § ja 5 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen voi tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin perusteella hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Laura Blåfield, puh. 0295 018 587, etunimi.sukunimi@avi.fi.

Ylijohtajan sijainen

Leena Laajala

Aluehallintoylilääkäri

Laura Blåfield

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa 9.9.2021 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla

Tämän päätöksen tiedoksisääntöä katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alueen kunnat ja kuntayhtymät

Alueen ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt

Keski-Suomen sairaanhoitopiiri

Sisä-Suomen poliisilaitos

Keski-Suomen pelastuslaitos

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtioneuvoston kanslian viestintäosasto

Digi- ja väestötietovirasto

Maksuton

Tämä asiakirja LSSAVI/12044/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/12044/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Blåfield Laura 11.08.2021 12:11

Ratkaisija Laajala Leena 11.08.2021 12:12